

L Ä R A R H A N D L E D N I N G

HELIGA RUM KRISTENDOM

mnm

Tänket bakom filmen

Fördomar bekämpas genom kunskap! Syftet bakom filmerna är att vi vill öka kunskapen om våra världsreligioner och därmed minska klyftor mellan oss människor, både inom Sverige och globalt.

Filmserien INblick i världsreligionerna är en filmserie i religion för årskurs 6 och uppåt och bygger på läroplanen för grundskolan Lgr 11. Varje film har ett tema som utgår från syftesbeskrivning och det centrala innehållet inom ämnet religion.

Vilka centrala tankegångar finns i våra världsreligioner och hur tar de sig uttryck i heliga rum och platser, heliga skrifter, ritualer, högtider, levnadsregler, ledarroller, symboler, frågor om döden m.m.? Vilken betydelse har religionerna för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet? Hur resonerar de olika religionerna kring jämställdhet och könsroller?

Filmserien tar upp bland annat de här frågeställningarna och belyser dem från olika perspektiv. I filmerna deltar representanter för religionerna, både vuxna och ungdomar och andliga ledare. Religionsvetare deltar i syfte att belysa frågeställningarna utifrån ett vetenskapligt perspektiv.

Vår förhoppning är att filmerna bidrar till en fördjupning av kunskap av världsreligionerna samt ger inspiration till samtal och resonemang om religionernas betydelse för oss människor och vårt samhälle.

Förslag på arbetsmetod med filmen i fokus

RT-modellen

Vi utgår från RT-modellen i arbetet med filmerna i INblick-serien. RT (Reciprocal Teaching) utarbetades av forskarna Palincsar och Brown som tog fram fyra grundstrategier som expertläsare använder för att förstå det lästa. Modellen fungerar också utmärkt då det gäller att förstå kontexten i filmer. De fyra grundstrategierna är att förutspå, att ställa frågor, att reda ut oklarheter och att sammanfatta. Detta görs enskilt, i par och alla tillsammans (EPA).

1 Förutspå (innan filmen)

Visa rubriken på filmen t.ex. "Kristendom - Heliga rum".

Vad tror du att filmen kommer att ta upp?

Låt eleverna först fundera enskilt, sedan i par. Slutligen diskuterar alla tillsammans. Detta gör att man öppnar upp, förbereder sig för vad filmen kan handla om. Efter filmen gör ni en gemensam återkoppling. Stämde det som eleverna förutspådde?

2 Att ställa frågor (under/efter filmen)

Be eleverna att fundera på vilka egna frågor som dök upp under filmvisningen. Efter filmvisningen sätter sig eleverna i mindre grupper (3-4 elever/grupp) och samlar ihop gruppens frågor. Sedan diskuterar man frågorna först i gruppen, sedan alla tillsammans.

Be eleverna att kategorisera frågorna i "Faktafrågor", ex: Varifrån hämtar man levnadsreglerna i Kristendomen? och "Frågor att resonera kring" Ex: Måste män / pojkar ta av sig mössan/hatten i kyrkan? Varför/varför inte? Att få möjlighet att ställa egna frågor skapar nyfikenhet och engagemang hos eleverna. Uppmuntra gärna eleverna att problematisera, d.v.s. att ställa frågor som kräver diskussion av gruppen. Uppmuntra att använda frågeord som Vad, När, Var, Hur och Varför. Uppmuntra också eleverna att ställa frågor som har koppling till deras egna erfarenheter.

3 Att reda ut (efter filmen)

I detta moment diskuteras saker som kan reda ut oklarheter som finns kvar efter moment 2 (Att ställa frågor). Det kan vara nya begrepp som man stött på i filmen eller andra frågor som behöver diskuteras.

I lärrarhandledningen finns förslag på frågor som du som pedagog kan använda ifall inte gruppen redan har diskuterat dessa. I lärrarhandledningen finns också en lista på ord och begrepp som ni med fördel kan reda ut tillsammans.

Låt eleverna diskutera ord och begrepp parvis innan alla diskuterar tillsammans.

4 Att sammanfatta (efter filmen)

Be eleverna att sammanfatta med egna ord vad de har lärt sig.

Utgå gärna ifrån frågorna som ni har diskuterat kring.

Sammanfattningen kan ske enskilt, men också parvis och/eller i grupp. Anpassa strukturen kring sammanfattningen efter det som passar gruppen bäst.

Ämne: Religion | Målgrupp: Årskurs 4-6, 7-9

Kopplingar till LGR 11

Syfte

Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om religioner och andra livsåskådningar i det egna samhället och på andra håll i världen. Genom undervisningen ska eleverna bli uppmärksamma på hur människor inom olika religiösa traditioner lever med, och uttrycker, sin religion och tro på olika sätt.

Undervisningen ska även ge kunskap om och förståelse för hur kristna traditioner har påverkat det svenska samhället och dess värderingar.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att kunna tolka kulturella uttryck med anknytning till religiösa traditioner. Eleverna ska också ges möjligheter att utveckla kunskap om hur man kritiskt granskar källor och samhällsfrågor med koppling till religioner och andra livsåskådningar.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur olika religioner och livsåskådningar ser på frågor som rör kön, jämställdhet, sexualitet och relationer.

Genom undervisningen i ämnet religionskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- analysera kristendomen, andra religioner och livsåskådningar samt olika tolkningar och bruk inom dessa,
- söka information om religioner och andra livsåskådningar och värdera källornas relevans och trovärdighet.
- reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet.

Förmågor som tränas

I den här filmserien tränas framförallt förmågorna:

1. Begreppslig förmåga
2. Analysförmåga
3. Kommunikativ förmåga
4. Metakognitiv förmåga

Ämne: Religion | **Målgrupp:** Årskurs 4-6, 7-9

Centrala innehåll i årskurs 4-6

- Ritualer och religiöst motiverade levnadsregler samt heliga platser och rum i kristendomen och i de andra världsreligionerna islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Centrala tankegångar bakom ritualer, levnadsregler och heliga platser i kristendomen och de andra världsreligionerna, till exempel som de uttrycks i religiösa berättelser i Bibeln och andra urkunder.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.
- Vad religioner och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

Centrala innehåll i årskurs 7-9

- Centrala tankegångar och urkunder i världsreligionerna islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Sambandet mellan samhälle och religion i olika tider och på olika platser.
- Konflikter och möjligheter i sekulära och pluralistiska samhällen, till exempel i frågor om religionsfrihet, sexualitet och synen på jämställdhet.
- Hur religioner och andra livsåskådningar kan forma människors identiteter och livsstilar.
- Riter, till exempel namngivning och konfirmation, och deras funktion vid formandet av identiteter och gemenskaper i religiösa och sekulära sammanhang.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.

ORD & BEGREPP

HELIGA RUM

heligt	Helt, rent och friskt
kyrka	Heliga rummet i kristendomen
krucifix	Kors med Jesus hängande på
ritualer	Exempel - dop, konfirmation, nattvard, bröllop, begravning
kyrka (ordet)	Kommer från grekiskans kyriakon, och betyder ungefär "herrens hus"
Jesus	Guds son, kristendomens centralgestalt
protestantism	linriktning i kristendomen och grundades av Martin Luther
ortodox, katolsk	Inriktning inom kristendomen
gudstjänst	Sammankomst för att gemensamt tillbe gud
ikon	Helig avbildning

ORD & BEGREPP, fortsättning

bibeln	Helig skrift inom Kristendom
frikyrka	Kristet trossamfund som bygger på frivillighet till motsats av statskyrka.
pastor/ präst	Ledare inom kristendomen

FAKTAFRÅGOR HELIGA RUM

Vad betyder ordet Heligt?	— Helt, rent och friskt
Vad kallas den heliga byggnaden inom Kristendom?	— Kyrka
Vad är ett krucifix?	— Ett kors med Jesus hängande på
Varför för klädregler finns i kyrko-byggnaden?	— Män och pojkar måste ta av sig mössan eller hatten.
Vad heter ledaren inom frikyrkor?	— Pastor
När byggdes världens första kyrkor?	— Kort efter Jesu födelse.
Sedan när har vi i Sverige hört kyrkklockor ringa?	— 1200-talet

FAKTAFRÅGOR, fortsättning

Vem var grundare till protestantismen?	— Martin Luther
Vad är en Ekumenisk kyrka?	— En frikyrka
Vad heter den heliga skriften inom kristendom?	— Bibeln
Vad är en ikon?	— Helig avbild inom ortodoxa och katolska kyrkan.
Vad är en gudstjänst?	— Sammankomst för att gemensamt tillbe gud.
Nämn tre stora kristna ritualer.	— Dop, vigsel, begravning
Vad betyder ordet kyrka?	— Ungefär "herrens hus".
Hur sitter besökare i Svenska kyrkan under en gudstjänst?	— Män, kvinnor och barn sitter blandat.
Kan alla utbilda sig till präst?	— Inom Svenska kyrkan kan idag både män och kvinnor bli präst, även biskop och ärkebiskop.
Vilka aktiviteter sker i kyrkan?	— gudstjänst, ritualer, söndagsskola, föreläsningar men också fikar man och har körverksamhet och sällskapsklubbar.
Varför ser kyrkorna olika ut?	— Kyrkor är den del av sin tid och följer övriga samhällstrender. '

FRÅGOR ATT RESONERA KRING HELIGA RUM

- Varför är det män som varit framträdande genom historien inom kristendomen?
- Hur är det att vara kristen protestant?
- Är många troende idag? Varför/ varför inte?
- Hur är det att vara präst?
- Vilket värde har kyrkorna för samhället?
- Kan man använda det heliga rummet till något annat?
- Stämmer bilden av kyrkan som visas i filmen med den som finns i er närhet?
Vilka likheter/ skillnader finns?
- Jämför med heliga rum i din religion/ andra religioner.

FÖRSLAG PÅ FLER AKTIVITETER HELIGA RUM

Besök en kyrka

Förbered frågor med följande fokusområden:

Levnadsregler, Heliga rum, Ledare, Heliga skrifter, Symboler, Guds bilden, Bön och ritualer, Skapelsen och ursprung, Högtider, Efter döden, Identitet och tro eller Heliga platser.

Intervjua en troende kristen

Välj kvinnor, män, barn. Troende i olika åldrar och med olika syn. Spela in en film eller gör en podd.

Kristen för en dag

Berätta hur en dag för en troende kristen kan se ut. Spela in en film, skriv, eller gör en podd.

Jämför religioner

Jämför kristendom med annan religion inom något fokusområde.